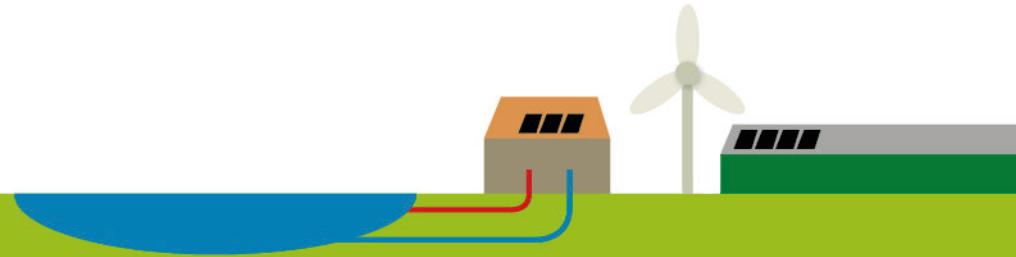

Warmte-initiatieven van onderop // Knelpunten

Warm Heeg – voorjaar 2022

In Heeg werken we al ruim vier jaar aan een collectieve warmtevoorziening zonder fossiele brandstoffen, op basis van aquathermie. Door het lokaal aanwezige talent professioneel te organiseren, wat overvloedig aanwezig blijkt als je ernaar op zoek gaat, kunnen we veel uitdagingen en knelpunten zelf oplossen. We komen echter ook knelpunten tegen die niet op lokaal niveau zijn op te lossen. Deze knelpunten gelden voor alle warmte-initiatieven van onderop.

1

Financiering van de ontwikkelfase

Zonder ontwikkelfase geen in detail uitgewerkte Business Case, geen concreet aanbod voor bewoners en geen uitvoering. Naast de Regeling Proeftuin Aardgasvrije wijken (PAW) zijn er op dit moment geen financieringsbronnen voor deze fase. De vaak genoemde 'potjes' zijn niet voor deze fase te gebruiken of veel te klein, het werven van Europese subsidies is een complex en tijdrovend spoor en biedt voor de kortere termijn van de komende paar jaar geen oplossing.

2

Staatssteunregels

Zelfs wanneer een gemeente geld uit de PAW-regeling heeft gekregen of wanneer overheden bereid zijn uit eigen begroting te putten om een lokaal initiatief te doen uitvoeren, maken staatssteunregels het in de praktijk enorm lastig om dit geld bij het initiatief te krijgen. Het gaat daarbij niet alleen om de zoektocht naar de juiste regeling waaronder een initiatief geld kan ontvangen (AGVV, DAEB, De-minimus, Local Energy Community... de oplossing is niet eenduidig, ook niet bij juristen). Ook de cofinancieringseisen die in het gunstigste geval 30% financiering van niet-overheden als randvoorwaarde stellen, zijn een groot knelpunt. Een initiatief als het onze heeft immers geen eigen vermogen en is in de opstartfase te onzeker voor private investeerders, zeker bij een begroting van 1 tot 2 miljoen. Het zal helder zijn dat dit vraagstuk ook niet is op te lossen met eigen inbreng van 'vrijwilligersuren' à € 10,- per uur.

3

Collectief aanvragen van individuele subsidies

Voor het meekrijgen van inwoners bij de warmtetransitie is ontzorging van groot belang. Dit staat haaks op de randvoorwaarden van huidige subsidieregelingen voor individuele huishoudens. Dergelijke subsidies kunnen in de regel alleen individueel aangevraagd worden en pas achteraf met de facturen in de hand. Essentieel voor ontzorging is echter: collectieve aanvraag van de individuele subsidies, nog vóordat de investering plaatsvindt. De flexibiliteit om dit via een initiatief als het onze te regelen is niet aanwezig.

4

Garantiefonds of garantstelling vanuit overheden

Een dergelijke garantstelling bij lokale initiatieven vergroot de financieringsmogelijkheden (ook Europees) en het vertrouwen bij burgers. Tevens verlaagt dit de rentekosten, hetgeen de Business Case positief beïnvloedt en de haalbaarheid aanzienlijk vergroot. Er zijn op dit vlak geen bestaande afspraken of regelingen waarop warmte-initiatieven zich kunnen beroepen.

5

SDE++ subsidie

Voor veel lokale initiatieven is deze subsidie een voorwaarde om de Business Case rond te krijgen. Om een aanbod aan bewoners te kunnen doen moet de beschikking op een aanvraag rond zijn. Je kunt echter pas een aanvraag indienen wanneer je een definitief ontwerp hebt en de vergunningen rond zijn. En hierin ga je pas investeren als je weet dat je voldoende deelnemers zult hebben. De huidige regeling is niet op deze kip-ei kwestie toegesneden, ruimte voor oplossingen op maat die aansluiten bij de praktijk is er niet.

6

Toetsing van de potentie van aquathermie op grotere schaal

Een goed voorbeeld van een succesvolle collectieve warmteoplossing op basis van aquathermie op het schaalniveau van een dorp, geeft inwoners vertrouwen en nodigt uit tot navolging. Een dergelijk voorbeeld is er nog niet. Het vergt creativiteit en durf op alle overheidsniveau's om die eerste praktijkvoorbeelden ook daadwerkelijk te realiseren. Creativiteit en durf die aansluiten bij de uitvoeringspraktijk en niet bij abstracte beleidsniveaus. De praktijk is dat deze creativiteit en durf nauwelijks te vinden zijn en als ze er zijn gesmoord worden in bestaande systemen en regels binnen de overheden.

7

Wettelijke verankering van de positie van gemeenschapsinitiatieven

De Wet Collectieve Warmtevoorzieningen en andere Nederlandse wet- en regelgeving zijn niet afgestemd op warmte-initiatieven van onderop. Aanpassingen van de Nederlandse wetgeving in de lijn van Europese wet- en regelgeving rond Local Energy Communities zijn nodig.